

SYSTEMREVISJON

ved

INDRE ØSTFOLD GJENVINNING AS

Virksomhetens adresse:	Faugliveien 177, 1850 Mysen
Organisasjonsnr:	888918892
Tillatelse(r):	2008.0398.T, 2011.0366.T
Saksnr:	2008/1279
Risikoklasse:	3
Regelverk:	Forurensningsloven med tilhørende forskrifter
Tidsrom for revisjonen:	9.2. – 21.4.2016
Kontaktperson i virksomheten:	Tom Engen
Revisjonsleder:	Karoline Sivertsen

Øvrige deltakere ved revisjonen fremgår av vedlegg 1

Rapportens innhold:

Denne rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket/konstatert innen de reviderte områdene. Systemrevisjonen omfattet all aktivitet omfattet av forurensningsloven på anleggets område.

Hovedkonklusjon:

Konstaterte avvik:

1. Utforming av anlegget avviker fra krav i tillatelsen
2. Utslipp fra oljeutskiller overvåkes ikke iht. tillatelsen
3. Mangler kontroll på avrenningen fra anlegget
4. Lagringstider overholdes ikke og lagringsforholdene gjør at kvaliteten på avfallet forringes
5. Farlig avfall og EE-avfall lagres ikke forsvarlig
6. Mangelfull mottakskontroll
7. Utilstrekkelig internkontroll
8. Kompetanseplaner er ikke dokumentert

Anmerkninger

1. Er ikke forberedt på å ta i bruk E-deklarerer
2. Unødvendig belastning på oljeutskiller
3. Utfylling med avfallsmasser inne på et aktivt avfallsanlegg

Dato: 28.4.2016

Dokumentet er elektronisk godkjent

Karsten Butenschøn e.f.
miljøverndirektør

Karoline Sivertsen
revisjonsleder

Innholdsfortegnelse

1. Innledning
2. Dokumentunderlag
3. Omfang
4. Avvik
5. Anmerkninger
6. Andre forhold
7. Gjennomføring

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Oversikt over dokumenter som har inngått i kontrollen
Vedlegg 2: Bilder

1. Innledning

Rapporten er utarbeidet etter en systemrevisjon ved Indre Østfold Gjenvinning AS (IØG) i perioden 5.4.2016-21.4.2016. Revisjonen inngår som en del av Fylkesmannens planlagte tilsynsvirksomhet for inneværende år.

Formålet med revisjonen er å fastslå om Indre Østfold Gjenvinnings styringssystemer og aktiviteter stemmer overens med eller avviker fra myndighetskravene. Med særlig vekt på:

- Drift og utforming av anlegget
- Håndtering av mottatt avfall
- Systematisk arbeid for å redusere risiko og miljøbelastning

Systemrevisjonen ble gjennomført ved gransking av dokumenter, ved intervjuer av sentralt plasserte personer i organisasjonen, og ved verifikasjon av at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis.

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som er avdekket under revisjonen og gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

- **AVVIK** defineres som: *overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.*

(F.eks. overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i denne, utslippstillatelsen og virksomhetenes egne rutiner som er nødvendige for å overholde myndighetenes krav).

- **ANMERKNING** defineres som: *forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.*

2. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- Lov om 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).
- Forskrift om begrenset forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Tillatelser etter forurensningsloven datert 20.10.2015 og 22.11.2011
- Internkontrolldokumentasjon tilsendt Fylkesmannen, se vedlegg 1.

3. Omfang

Systemrevisjonen omfattet internkontroll knyttet til all aktivitet på anleggets område.

4. Avvik

Følgende avvik ble konstatert under revisjonen:

Avvik 1: Utforming av anlegget avviker fra krav i tillatelsen

Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 1.4 og 4.1

Kommentarer:

Området skal være inngjerdet. All omlasting, sortering, pressing og kverning av avfall skal skje på tett flate og under tak. Lagring av avfall inkludert utsortert materiale skal som et minimum foregå på tett flate.

Inngjerding av området er ikke fullført. Avfallet ligger åpent tilgjengelig for inntrengere, barn og dyr i perioder der anlegget ikke er bemannet.

Kverning av avfall skjer ikke under tak og avfall lagres ikke alltid på tett dekke. Eksempelvis trevirke, kreosotimpregnert materiale, farlig avfall i småkolli, betong og flisranken bak lagerhus.

Avvik 2: Utslipp fra oljeutskiller overvåkes ikke iht. tillatelsen

Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 3.1

Kommentarer:

Tillatelsen stiller krav til vannprøver 3 ganger årlig, samt sedimentprøver en gang per år. Minimum av overvåkingsparametere er spesifisert.

IØG har i sitt IK-system beskrevet et måleprogram for sitt utslipp fra oljeutskiller, jf. rutine 5.3 *Program utslipp*. Det skal i følge måleprogrammet tas vannprøver tre ganger i året og analyseres for pH, SS, Pb, Cd, Hg, Fe og Olje. I følge tillatelsen skal også utslipp av Cu, Cr, Zn, Ni overvåkes. Prøvetaking av sediment inngår ikke i måleprogrammet og har heller ikke vært gjennomført. I ledelsens gjennomgang utført januar 2016 står det at det kun ble tatt vannprøve en gang i 2015. Måleprogrammet samsvarer altså ikke med kravene i tillatelsen, og er heller ikke iverksatt.

Det er i måleprogrammet beskrevet grenseverdier for utslipp fra oljeutskiller, disse er ikke oppgitt i tillatelsen, og det fremkommer ikke hvilke vurderinger som ligger til grunn for grenseverdiene.

Det opplyses at det er konsulent hos Eurofins som vurderer prøveresultatene. Bedriften baserer seg på at konsulenten vil si ifra om prøvene viser unormalt høye utslipp. Hvilke kriterier konsulenten vurderer resultatene ut fra er ikke kjent. Disse vurderingene dokumenteres heller ikke, hvilket gjør at vurderingene ikke kan kontrolleres. Det mangler sammenstillinger som gjør det mulig å få oversikt over historikken.

Avvik 3: Mangler kontroll på avrenningen fra anlegget**Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 3.1 og 4.1****Kommentarer:**

Sortering, omlasting og lagring av avfall skal ikke medføre produksjon av forurenset sigevann. Eventuelt forurenset overvann skal før utslipp renses via sandfang og oljeutskiller. Avfall skal lagres slik at det ikke fører til fare for avrenning eller annen forurensning.

Restavfallet sorteres og kvernes ikke under tak slik tillatelsen krever, dette medfører at regnvann trenger gjennom avfallet og forurenset sigevann produseres. Avrenningen fra deler av anlegget hvor det lagres og behandles avfall ledes til bekk utenom oljeutskiller. Det er heller ikke gjort målinger som viser at dette vannet ikke er forurenset.

Overflatevann fra deler av området infiltrerer til grunnen. På deler av området er det et stort «basseng». Det opplyses at bassenget ligger på fjell og at vannet herfra trolig trenger ned i grunnen via sprekkesoner i fjellet. Kassert trevirke lagres delvis ute i bassenget, hvilket kan føre til fare for forurensninger til grunn og grunnvann.

Avvik 4: Lagringstider overholdes ikke og lagringsforholdene gjør at kvaliteten på avfallet forringes**Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 4.1 og 4.2****Kommentarer:**

Mottatte avfallsfraksjoner og utsorterte fraksjoner må lagres slik at kvaliteten ikke forringes eller muligheten for gjenvinning reduseres. Videre er det i tillatelsen satt krav til maksimale lagringstider for å sikre en forsvarlig gjennomstrømning av avfallet.

Det fremkommer under kontrollen at lagringstider for de ulike fraksjonene ikke overholdes, avfall i flere av fraksjonene har vært lagret i flere år. Lagringsstedene er ikke utformet på en måte som sikrer gjennomstrømning, avfall som ligger innerst og på bunnen blir derfor svært gammelt før det kommer til behandling.

Fraksjonen restavfall til energigjenvinning, altså avfallet som skal kvernes, har krav om en maksimal lagringstid på 6 måneder. Det er usikkert hvor lenge det underste avfallet har vært lagret, men det anslås flere år.

Trevirke lagres på grusdekke og deler av fraksjonen ligger i vann, det er usikkert hvor lenge det underste laget med trevirke har vært lagret, men det antydes flere år. Maksimal lagringstid er i tillatelsen satt til 6 måneder. Lagringstiden og forholdene gjør at trevirket råtner og at gjenvinning dermed ikke blir mulig. Det kan videre føre til fare for utslipp til grunnvannet.

IØG har tatt imot et lass med utsortert papp, pappen har vært lagret så lenge og på en slik måte at kvaliteten er forringet. Pappen skal nå kvernes som restavfall, da gjenvinning ikke lengre er mulig.

Vi får under kontrollen opplyst at jernskrotet i den innerste delen har ligget usortert i flere år. Det er ikke mulig å kontrollere den innerste delen av lageret, men ettersom det i tillegg til lagringstiden siger vann gjennom lageret, anser vi det som rimelig å anta at kvaliteten på jernskrotet forringes.

Avvik 5: Farlig avfall og EE-avfall lagres ikke forsvarlig**Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 5.1 og avfallsforskriften § 11-5****Kommentarer:**

Farlig avfall skal tas hånd om på en forsvarlig måte, og nødvendige tiltak for å unngå fare for forurensning må treffes. I følge tillatelsen skal farlig avfall og EE-avfall lagres innendørs og på tett dekke, eventuelt utendørs i vanntette containere.

Oppsamlingspaller for farlig avfall står utendørs og på grusdekker uten mulighet for oppsamling av eventuelt spill, enkelte paller står utsatt til der det er trafikk av biler og maskiner. Skadde batterier oppbevares ikke i egnet syrebestandig beholder. Lagret farlig avfall er ikke tilstrekkelig merket.

Det mangler tydelig plass for mottak og lagring av EE-avfall. EE-avfall plasseres utendørs på grusdekke og ligger usortert i haugen med jernskrap. I IØGs interne prosedyre 6.5.11 *Mottak og behandling av elektronisk avfall* står det at elektriske eller elektroniske komponenter skal samles i egen container, vi kan ved kontrollen ikke se at dette er etablert praksis.

Kreosotimpregnert trevirke er lagret på grusdekker, og ikke på faste dekker slik tillatelsen krever. For å rydde opp flis og rusk fra det impregnerte trevirke, har IØG vært nødt til å skrape dette sammen til store hauger iblandet grus/jord. Disse haugene må også anses som farlig avfall. Denne sammenblandingen av masser vanskeliggjør den videre behandlingen av avfallet og i tillegg lagres heller ikke disse haugene forsvarlig.

IØG kan ikke gi et entydig svar på hvorvidt det er sluk i lagerhall for kasserte kjøretøy eller ikke. Så lenge dette ikke er avklart, og dersom det faktisk er avrenning fra lokalet, er lagringen av usanerte kjøretøy i høyden å regne som uforsvarlig.

IØG har i sin risikovurdering datert 18.11.2015 for farlig avfall beskrevet «kontinuerlig fokus på rett plassering med tydelig og riktig merking» som et forebyggende tiltak. Tiltaket er ikke fulgt opp, jf. kommentarene ovenfor.

Avvik 6: Mangelfull mottakskontroll**Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 4.4****Kommentarer:**

Mottaksrutiner skal sikre at ulovlig avfall som kommer inn på anlegget tas ut og må inkludere visuell kontroll under lossing. Avfall fra en kunde skal ikke blandes med avfall fra en annen kunde før det har vært sjekket for avvik.

IØG har etablert et eget mottak for avfall levert med varebiler og personbiler med hengere i hallen ved kontorbygget. Her er det mangelfull kontroll med avfall som leveres. Tillatelsen er ikke utformet med tanke på dette og anlegget er ikke utformet for mottak av slikt avfall. Det er ikke tilrettelagt for sortering, hvilket medfører en sammenblanding av alle fraksjoner, også dersom kunden kommer med en rensortert fraksjon. Det mangler informasjon til kunder om hva som kan tas i mot og det etterlates jevnlig farlig avfall som IØG ikke har tillatelse til å motta.

Det er flere tilfeller av avfall som er plassert på feil sted. Gipsplater er losset i haugene med de sammenskrapte massene, EE-avfall er lagt i skrotjern, og det anføres flere ganger under kontrollen at det er en utfordring å få kunder til å legge avfall på riktige steder. Dersom mottakskontrollen var effektiv, ville kunder blitt anvist til rett sted med en gang.

Avfall som leveres av kunde på feil sted viser at den visuelle mottakskontrollen er utilstrekkelig, for eksempel viser et stort antall hvitevarer i jernskrothaugen at prosedyre 6.5.1 *Mottak og behandling av jernskrap* som beskriver at avfallet skal kontrolleres og klassifiseres før utveiling (av kjøretøyet) ikke etterleves i praksis.

Avvik 8: Utilstrekkelig internkontroll

Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 2.2 og internkontrollforskriften § 5

Kommentarer:

Bedriften plikter å drive systematisk internkontroll av sin virksomhet, internkontrollsystemet skal være dokumentert og minst dekke kravene listet i Internkontrollforskriften § 5 punkt 1-8. Bl.a. skal miljørisiko vurderes, risikoreduserende tiltak iverksettes og rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik etableres. Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art i det omfang som er nødvendig for å etterleve lovkrav.

Fylkesmannen mener bedriftens internkontroll ikke oppfyller kravene i forskriften. Omfanget av avvik fra tillatelsen viser at det er mangler ved utøvd internkontroll.

Dokumentgjennomgang viser at det mangler samsvar mellom utøvde rutiner og dokumentert internkontroll. Den dokumenterte internkontrollen fremstår ikke som godt tilpasset virksomheten på stedet. Nedenfor har vi listet en del punkter som vi mener samlet underbygger dette:

LØG har gjennomført risikovurdering for sin virksomhet. Rutinen for gjennomføring av risikovurderinger er beskrevet i IK-systemets 3.4 *Risikovurdering*. Rutinen beskriver konsekvenser for arbeidsmiljørelaterte hendelser, men mangler akseptkriterier for konsekvenser knyttet til ytre miljø.

Med bakgrunn i risikovurderingen har LØG kommet frem til forebyggende tiltak som er nødvendige for å redusere risiko. Tiltakene er ikke overført til en handlingsplan og heller ikke alltid fulgt opp, jf. avvik 5 vedrørende lagring av farlig avfall.

Dokumenterte rutiner bærer preg av å være basert på kopier av andre virksomheters internkontroll, og ikke en kartlegging av virksomhetens egne prosesser og lokale risikoforhold. Flere rutiner synes å tilhøre annen virksomhet, herunder feiing av områder, månedlig renhold av oljerenner, kontroll av kaiområder etter nedbørepisoder (rutine for tette dekker) mv. Lokale forhold som f.eks. mottak, lagring og behandling av betong og fyllmasser er derimot ikke omfattet av IK-systemet. Risiko for sammenblanding av dokumentert ren betong og urene masser, er ikke vurdert og lagringen slik den fremstår ved kontrollen, innebærer risiko for at kvalitetssikrede rene masser forurenses unødige. Vi kan heller ikke se at det foreligger rutinebeskrivelse for behandling og kvalitetssikring av disse massene.

I den dokumenterte samsvarsvurderingen, 4.3 *Samsvarsvurdering ytre miljø*, er krav om årlig beredskapsøvelse kvittert ut med gjennomført 12. juni 2015. Driftsleder som tiltrådte 15. juni, var ikke kjent med at øvelsen var gjennomført eller hva resultatet av denne var. IØG har en rutine for dokumentasjon av slike øvelser, rutine 7.4 *Rapport beredskapsøvelse*, øvelsen 12. juni 2015 er likevel ikke dokumentert.

Internkontrolldokumentene har avsatt felt for datering og versjonskontroll. Disse feltene er ikke tatt i bruk, og det fremstår derfor noe uklart hvordan dokumentkontroll utøves.

IØG har flere ulike rutiner for systematisk overvåking og gjennomgang av sitt internkontrollsystem; samsvarsvurdering, miljørevisjonsrapport, internt tilsyn og ledelsens gjennomgang. Eksempelvis er det gjennomført en miljørevisjon 26.6.2015, i rapporten er det huket av for godkjent på utslippstillatelse og mottakskontroll for EE-avfall. Videre er det gjennomført en samsvarsvurdering, 4.3 *Samsvarsvurdering ytre miljø*, her konkluderes det med at krav gitt i utslippstillatelse og avfallsforskriften overholdes.

Som beskrevet i denne rapporten er det flere klare brudd på krav stilt i tillatelse og forskrift. Vi mener IØG burde avdekket dette dersom de interne rutinene for overvåking og gjennomgang av IK-systemet fungerte etter hensikten.

Avvik 9: Kompetanseplaner er ikke dokumentert

Avvik fra: Tillatelse 20.10.2015 vilkår 2.5

Kommentarer:

Virksomheten plikter å utarbeide planer for kompetanseutvikling for alle medarbeidere som håndterer EE- og farlig avfall, planene skal dokumenteres i internkontrollen.

IØG kan ikke dokumentere at det er knyttet kompetansekrav til ulike stillinger, eller planer for kompetanseutvikling. Det oppgis at de har arbeidet med sikte på å gjennomføre kompetansehevede tiltak til høsten, men konkrete planer er ikke dokumentert.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1: Er ikke forberedt på å ta i bruk E-deklarering

Kommentarer:

Fra og med 1.mai skal alle deklareringer foregå elektronisk, til da må også IØG være klare til å ta systemet i bruk.

Anmerkning 2: Unødvendig belastning på oljeutskiller

Vann fra skogen ovenfor restavfallet er lagt i rør for ikke å sige gjennom restavfallet, dette røret har utløp ovenfor jernskrapet og vil sige gjennom dette og til renner med sandfang, som ligger under det lagrede jernskrapet. Ut fra opplysninger om at deler av skrapet er lagret i mer enn 1,5 år kan det se ut til at vedlikehold og tømning av sandfang ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Anmerkning 3: Utfylling med avfallsmasser inne på et aktivt avfallsanlegg

IØG opplyser at det er planlagt utfylling med rene inerte avfallsmasser i forbindelse med utvidelse av anleggsområdet.

Etter regelverket kan egnet og inert avfall benyttes til terrengregulering. Utfylling med terrengregulering som formål, forutsetter at tiltaket er godkjent iht. plan- og bygningsloven. I følge Eidsberg kommune er det satt vilkår for terrenginngrep at det skal fremlegges en utomhusplan mm til godkjenning før det kan gis byggetillatelse til tiltaket. Utomhusplan foreligger ikke per i dag.

Selv om alminnelig regel åpner for utfylling med egnede og inerte masser uten tillatelse etter forurensningsloven, ser vi det som problematisk når utfylling med avfallsbaserte masser skjer inne på et aktivt avfallsbehandlingsanlegg. Her vil det medføre større risiko for feildeponering av uren masse, enn for tilsvarende tiltak i tilknytning til regulær byggevirksomhet. Ut fra hensynet til kontrollerbarhet ser Fylkesmannen behov for at utfylling med avfallsmasser inne på IØGs anlegg avklares gjennom tillatelsen. Det må derfor søkes om dette før utfylling kan iverksettes.

6. Andre forhold**Mottak av avfall fra husholdninger**

Kommunen har monopol på innsamling av husholdningsavfall i henhold til forurensningsloven § 30 første ledd jf. tredje ledd. Mottak av grovavfall fra husholdninger inngår i grunnlaget for selvkostberegninger for innsamling av husholdningsavfall og er derfor del av det som er kommunens rett og plikt. Ingen andre enn kommunen kan samle inn slikt avfall uten kommunens samtykke. Tilbud om mottak for grovavfall fra privatpersoner vil være omfattet av det kommunale monopolet på innsamling av husholdningsavfall, og krever samtykke fra kommunen.

7. Gjennomføring

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

Formøte 9.2.16

Forberedende møte for planlegging av systemrevisjonen.
Omvisning på virksomhetens anlegg.

Åpningsmøte 5.4.16

Informasjon fra Fylkesmannen om gjennomføring av revisjonen

Intervjuer og verifikasjoner 5.4.16

Totalt 4 personer ble intervjuet. Operatører ble intervjuet på arbeidsstasjonene, slik at verifikasjoner ble gjennomført samtidig med intervjuene.

Avsluttende møte 21.4.16

Oppsummering med presentasjon av resultatene.

Oversikt over deltakerne på kontrollen:

Navn	Rolle	Formøte	Åpning	Intervju	Slutt
Tom Engen	Driftssjef	X	X	X	X
Thor Øyvind Stene	Styringssystem/HMS	X			X
Knut Aasgaard	Assisterende driftssjef			X	
Morten Solbakken	Operatør av flishugger			X	
Jacys Geidrius	Operatør av avfallskvern			X	

Revisjonsgruppe:

Revisjonsleder: Karoline Sivertsen
Revisor: Karsten Butenschøn

Dokumentasjon på risiko-/sårbarhetsanalyser for ytre miljø Risikovurdering datert 18.11.2015	1.2.2016
Handlingsplaner relatert til ytre miljø 2 Mål og strategier: 2.2 Miljøpolitikk 2.3 Miljøprogram	1.2.2016
Rutiner for registrering og oppfølging av avvik Prosedyre 8.1 Prosedyre for avviksbehandling Prosedyre 8.2 Prosedyre for korrigerende og forebyggende tiltak	1.2.2016
Oversikt over avvik i 2014/2015 med hensyn til ytre miljø	
Planer og eventuelle rapporter fra interne revisjoner og eksterne revisjoner Ledelsens gjennomgang/systemrevisjon for 2015 Ledelsens gjennomgang/systemrevisjon for 2014 Oppfølging etter kontroll fra Arbeidstilsynet	1.2.2016
Miljørevisjonsrapport 2014 Miljørevisjonsrapport 2015	10.2.2016
Øvrige dokumenter basert på tilsendt oversikt Prosedyre 6.1.13 Sikker jobb analyse Prosedyre 6.1.14 Miljørisikoanalyse Prosedyre 6.1.15 Årsaksanalyse Prosedyre 6.2.3 Instruks for stoffkartotek Prosedyre 6.2.7 Behandling og miljøsanering av kasserte bilvrak Prosedyre 6.2.10 Behandling av kvikksølvholdig vare Prosedyre 6.3.1 Behandling av oljesøl utenfor regulert område Prosedyre 6.3.7 Reduksjon av støv Prosedyre 6.3.2 Behandling av oljesøl innenfor regulert område Prosedyre 6.3.3 Renhold av oljerenner Prosedyre 6.3.6 Prosedyre for rydding av vei for avfall Prosedyre 6.4.1 Sikker bruk av avfallskvern Prosedyre 6.4.3 Reduksjon av støv	1.2.2016
Prosedyre 6.1.8 Utfylling av deklarasjonsskjema Prosedyre 6.1.10 Verne- og miljørunder Prosedyre 6.1.11 Samsvarsvurdering Prosedyre 6.2.2 Instruks for håndtering av farlig avfall Prosedyre 6.3.4 Tømming av oljeutskiller Prosedyre 6.3.5 Kontroll av fast dekke	10.2.2016